

Stridsbåt med robot – ett effektivt komplement

av Ludvig Ahlstedt

Résumé

The amphibious forces possess the ability to rapidly deploy units in the Swedish archipelago, but the warhead of the forces, the robot 17, suffers from slow deployment in many stages, leading to a bottleneck effect for the force as a whole. The amphibious forces currently use the Combat boat 90 as a transportation vessel and force multiplier, but if the boat was further developed to also be a platform for the Robot 17 or a similar system it would greatly increase the mobility and speed of the sea-fighting capability for the Swedish navy and in extension further develop the threshold power in the Swedish armed forces.

AMFIBIEKÅREN SKA UTVECKLA sin sjömålsbekämpande förmåga. Försvarsmaktens perspektivstudie 2016–2018 anger att ett av de områden som måste förstärkas är marinens förmåga till sjömålsbekämpning, och inom marinen påpekas tydligt Amfibiekåren som central för denna förmågehöjning. Systemet som Amfibiekåren använder sig av i dagsläget är robot 17, en lättare robot som är utvecklad från den laserstyrda amerikanska Hellfire (Agm-114). Roboten är korträckviddig (ca åtta km), kan baseras på land och till sjöss och väger ca 150 kg med avfyrningsutrustning.

Amfibiekårens nuvarande användning av robot 17 innebär att en stridsbåt transporterar ut en belsargrupp till skärgården, och en robotgrupp till en ö i närområdet. Belsgruppen får sedan dolt infiltrera och gruppera för att ha uppsikt över det berörda området som ska försvaras. Robotgruppen måste bära robot 17 med avfyrningsplattformar från båten upp på aktuell ö och till en lämplig plats för att kunna avfira mot platsen som belsargruppen har under uppsikt. En stor utmaning med denna metod är att den varken är lätttröblig eller snabb sett

till dels den vikt som gruppen måste bära, dels ofta besvärlig terräng på öarna för att nå den plats varifrån verkan kan nå mot en motståndare.

Stridsbåtarnas potential

En möjlighet att förbättra grupperingshastigheten skulle vara att nyttja stridsbåtarna inom amfibiebataljonen för att på så sätt skapa en plattform som kan nyttjas för både lång- och korträckviddiga robotar. Stridsbåten har en hög hastighet, liten profil och är lättmanövrerad i den svenska skärgården. Med sin hastighet på 40 knop kan stridsbåtarna jämföras med de motortorpedbåtar som nyttjades under kalla kriget, dock med ett mindre deplacement. Stridsbåtens lastkapacitet är ca 7 ton vilket medger lastning av de tunga robotar som finns på större fartyg. En variant på robot 17 skulle dock vara att föredra framför den tyngre och större robot 15 som idag används av både marinen och flygvapnet. Detta för att bibehålla den hastighet och manövreringsförmåga som stridsbåten innehar, samtidigt som stridsbåtens

övriga funktioner blir kvar. Att nyttja robot 17 på stridsbåten skulle möjliggöra snabb/omedelbar gruppering av roboten var helst den ska avfyra. Det enda som krävs är att en belysargrupp har uppsikt och att båten kan lägga sig inom porté, dvs skjutavstånd till målet. Istället för att en robotgrupp måste ta sig upp på en ö och gruppera för att ha möjlighet att avfyra roboten, kan en stridsbåt endast åka in i ett förbestämt område, skjuta av roboten, och lämna området inom mycket kort tid vilket försvårar för motståndaren att reagera.

Utveckla förmågor

Att nyttja stridsbåtar till sjömålsbekämpning skulle fylla en lucka i den marina striden som funnits sen avvecklingen av motortorpedbåtarna. Mellan korvetter och den landbaserade robot 17 skulle stridsbåten med robot vara en värdefull komponent i skärgårdsstriden. Visbykorvetterna kan utveckla stor eldkraft med sina långräckviddiga robotar, men är bundna till djupare leder och riskerar i större grad att synas av motståndarens flyg eller radar. Landbaserad robot 17 kan grupperas dolt, men kräver en lång förberedelse och närhet till målområdet. Vid avfyrning blir den plats som robotgruppen använder lätt upptäckt, och genom att gruppen är fotburen blir ombasering tidskrävande. En robot 17 monterad på stridsbåt skulle med förmåga till omedelbar eldgivning (förutsatt måluttag) och låga profil, ha möjlighet att dolt gruppera med högt tempo i närheten av öar, samtidigt som båten kan omgruppera snabbt efter eldgivning för att undvika motbekämpning från angriparen.

En utmaning som finns vid utvecklandet av nya funktioner som ska komplettera befintliga är att ett så kallat ”mission creep” kan uppstå. Det kan innebära dels att man med funktionen tappar grepp om vad dess

egentliga uppgift är, dels en effekt av ”Kan mycket, inte bra på något”. Detta är en reell risk vid utveckling av nya funktioner, men i fallet robot på stridsbåt kan oron anses vara obefogad. Under kalla kriget utvecklades metoderna för nyttjande av offensiva fartyg i egen skärgård för främst torpedbåtarna, men dessa metoder skulle kunna användas och uppdateras för att passa nutida utmaningar. Metoderna för att avfyra robotarna mot en motståndare är i dagsläget uppdaterade, och skulle endast behöva ytterligare uppdateras för att passa den högre grupperingshastighet som båtmonterade robotar innebär. Tillsammans med stridsbåtarnas förmåga till skärgårdsanpassat uppträdande, skulle föreslagen utveckling resultera i en ökad kombination av förmågor.

Breddad förmåga

Att utveckla nya kompetenser och bredda förmågepaletten för egna styrkor innebär att motståndaren måste ta hänsyn till detta vid ett angrepp. För Sveriges del kan detta vara en klok satsning givet att den potentiella motståndaren totalt sett har ett tydligt resursövertag som vi måste kunna förhålla oss till och som då rimligen påverkar vår förmågeutveckling. En fördel med stor förmågebredd är bl a att en motståndares behov av skyddsåtgärder ökar något som i sin tur påverkar dennes offensiva förmåga.

Ur ett marint perspektiv kan ökad osäkerhet för motståndaren nås genom att redan befintliga system utvecklas innovativt. Att nyttja stridsbåten som en plattform för robotsystem skulle inte bara innebära att amfibiekårens sjömålsbekämpande förmåga höjs inom en kortare tidshorisont än vad utveckling av ett helt nytt system skulle innebära, det skulle även fylla ett glapp i den strid som genomförs mellan land och hav. Stridsbåten är robust, snabb och lättmanövrerad i den svenska

skärgården. Kombinationen av hastighet med utvecklad eldkraft i form av robotar skulle öka uteffekten av de två grundprinciperna för strid, nämligen eld och rörelse. Hotet i skärgårdsmiljön skulle öka för en motståndare som har offensiva ambitioner mot vårt land genom att stridsbåtmonterade robotar bidrar till höjd tröskeleffekt hos Försvarmakten.

Författaren är fänrik i Amfibiekåren.